

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens I. & II. Partem Commentariorum Gavanti in Rubricas Missalis
- Cum Præfatione seu Præmonitione necessaria Bibliopolæ ad Lectorem

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Canone post Consecrationem usque ad Orationem Dominicam. IX.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40113

ad id in dubium vertitur, quo loco genuflectere tum debeat Subdiaconus, nimirum, utrum à sinistris Celebrantis in infimo suo gradu, an in medio ejusdem gradus. Primam sententiam tenet Castaldus *lib. 1. sect. 7. cap. 1. n. 17.* secundam verò tuetur Gavantus *hæc lit. 1. cui adherent Claudius, Arnaud. part. 2. tit. 8. n. 19. Bauldry part. 1. cap. 13. supra, Lohner part. 3. tit. 3. n. 13. Biffus lit. 5. n. 196. §. 16.* sicuti etiam à Portu *supra n. 10.* à quibus non videtur recedendum esse: quia Subdiaconus stans in medio, nec impedit Populum, ita ut videre nequeat Hostiam elevatam, nec ostendit ullam minorem reverentiam, quam stando à sinistris in dicto infimo gradu. Verum si adit Episcopus genuflexus in faldistorio locato in medio Presbyterii; tunc quidem Subdiaconus genuflectere deberet in infimo suo gradu à sinistris Celebrantis, ne terga vertat ipsi Episcopo.

XXXII. Gavant. pag. 118. col. 2. lit. f. *Ter incensat, &c.*) Paulo ante Consecrationem, secundus Ceremoniarius, vel Thuriferarius ponit incensum in thuribulum, ab eoque Benedictionem; & ad Elevationem genuflexus ad cornu Epistolæ ante infimum gradum in plano, SS Sacramentum incensat triplici ductu pro unaquaque Elevatione, scilicet, primo incensat unico ductu, & capitis inclinatione profunda antè, & post, quando Celebrans adorat Hostiam in prima genuflectione: secundo incensat altero ductu, quando elevatur Hostia: denique incensat tertio ductu, quando deponitur genu in adoratione Hostiæ collocatæ super Corporale: Christi *hæc lit. 1. c. 11. n. 6. Gavant. hæc lit. f. Lohner part. 3. cap. 12. art. 1. n. 3.* eodem

modo Acolythus (non secundus Ceremoniarius, quia Ceremoniarii Clericos dirigere debent, & non eorum munia præstare) tertinnabulum pulsat: Corset. *tract. 1. part. 1. cap. 2. n. 50.* Castald. *lib. 1. sect. 4. cap. 2. n. 13.* & præterea pulsandæ sunt campanæ majores turris campanariæ, ut Populus admoneatur: Gavant. Corset. *sup. Castald. lib. 2. sect. 9. cap. 2. n. 21.* similiter Thuriferarius, ut supra diximus, ter incensat Calicem; & Acolythus ter pulsat tintinnabulum eodem modo, quo dictum est in elevatione Hostiæ; quod deinde reponit super credentiam. A Portu *sup. n. 12.* In Missis Sollemnibus Defunctorum, non Thuriferarius, sed Subdiaconus incensat Hostiam, & Calicem, quia non est impeditus detinendo Patenam.

XXXIII. Gavant. pag. 118. col. 2. lit. t. *Diaconus redit ad librum.*) Reposito Calice super Altare, Diaconus surgit, & Calicem palla cooperit; ac mox facta unico genuflexione à dexteris Celebrantis, accedit ad ejus sinistram; & iterum ibi, facta genuflectione, assistit ad librum, folia dextera sua vertendo, quando opus est; & se Celebranti conformet, dum se signat, dum percutit pectus, &c. Lohner *part. 3. Bauld. part. 3. c. 12. art. 2. n. 52. & part. 3. cap. 12. n. 8.*

Subdiaconus verò, reposito à Celebrante Calice super Altare, surgit, sicuti & Clerici omnes surgunt, & stant in locis suis; sed nec ille, nec isti signant se, nec genuflectunt, dum Celebrans, & Diaconus se signant, & genuflectunt. Arnaud. *part. 2. tit. 9. n. 5.* à Portu *supra n. 15.* Ceremoniarius autem surgit, genuflectit, atque accedit ad laterale cornu Evangelii, ut præsto sit libro, ut *infra.*

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Tit. IX. De Canone post Consecrationem usque ad orationem Dominicam. Pro Ritu Missæ Privatæ, à repositione Calicis, usque ad Memento Mortuorum.

1. Rub. n. 1. pag. 118. & Gavant. *ibid.* col. 1. lit. u. *Unde & memores, &c.*) Hanc partem Canonis, quam Gavantus Alexandro I. Summo Pontifici, tanquam primo auctori

auctori adscripsit, ab Apostolico fonte derivare censet Bellotte in suis observ. pag. 578. unde ab Alexandro I. nonnisi scriptis mandata, ac Decreto suo roborata, potius quam statutam, idem Bellotte arbitratur: nam & Domini verbis mandatum fuit Apostolis, ut quotiescunque sacrificarent, ejus memoriam agere deberent: nec aliud significare voluit Apostolus per illa verba: *Quotiescunque manducabitis panem hunc, & Calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.* 1. Cor. cap. 11. vers. 26. quam Memoriam Passionis Christi in Sacrificio Eucharistico, esse semper faciendam; & tam verbo, quam facto ab Apostolis, suisque successoribus, in litando factam fuisse, piè credendum est.

Sacerdos autem nonnisi post factam genuflexionem debet proferre præfata verba, *Unde & memores, &c.* Bonannicus part. 2. n. 32. Castaldus lib. 2. cap. 6. n. 56. In prosecutione talis Orationis, cum dicit Sacerdos, *De tuis donis, ac datis,* jungit manus ante pectus, ut præscribit Rubrica n. 1. p. 118. sed prædicta manuum conjunctio post Consecrationem, non fit pollice dextero supra sinistrum posito in formam Crucis, ut fiebat ante Consecrationem; sed remanentibus pollicibus & indicibus inter se conjunctis; ita ut pollex manus dexterae, jungatur cum indice ejusdem manus, & pollex sinistrae cum ejusdem indice. In reliquis observetur methodus tradita à Gavanto.

II. Rubr. n. 1. pag. 118. & Gavant. pag. 119. col. 1. lit. x. *Hostiam puram, &c.* Cum dicit *Hostiam puram, &c.* dextera signat Sa-

cerdos ter communiter super Hostiam & Calicem, servando in formatione talium figurarum Crucis ea, quæ supra diximus, cum in hujusmodi Crucibus sermonem habuimus, etiam ante Consecrationem faciendis aliquando super Hostiam, & Calicem.

III. Rub. n. 1. pag. 118. & Gav. pag. 119. col. 2. lit. z. *Supplices te rogamus, &c.* Hinc Canonis partem, in Liturgia S. Petri, sequitur S. Petri nomine decoratur, reperiri etiam noster Gavantus, unde infert supra cit. Bellotte procul dubio antiquissimam esse. In diebus autem tali deprecatione, profunde se inclinatur Sacerdos inclinatione mediæ corporis manibus super Corporale positis, inter quos tamen junctis inter se pollicibus & indicibus: tangentibus Altaris frontem digitis auricularibus, ut supra tradidimus. *Quod dicit, Ex hac Altaris participatione, &c. sanctum Filii tui Corpus, &c.* servet ea, quæ præscribit Rubrica n. 1. p. 118. in præfatis talibus verbis. Advertat tamen, quando signat se signo Crucis, dicendo *Domini Benedictione Cælesti, &c.* ne digiti pollicis & indices disjungantur, & ne planetam tangat in qua formatione Crucis, tribus aliis digitis dexterae manus tangit frontem, quando præfert, *Omni Benedictione;* tangit pectus, quando pronunciat *Cælesti;* tangit humerum sinistrum, quando dicit *Et gratias;* tangit humerum dexterum, quando præfert *Repleamur Baudry part. 3. cap. 3. n. 3. à Portu in sua Rubr. n. 12. cum dicit verò, Per eundem Christum Dominum nostrum,* jungit manus ante pectus, & caput inclinat. A Portu supra cit.

Pro Ritu Missæ Privatæ, ab initio Commemorationis Defunctorum, usque ad initium deprecationis: Nobis quoque peccatoribus,

IV. Gavant pag. 119. col. 1. lit. c. *Communis est Ritus omnibus Liturgiis, &c.* Quamvis verissimum sit, hunc Ritus habendi memoriam Defunctorum in Missæ Sacrificio anti-

quissimum esse, & in omnibus Liturgiis reperiri; tamen quis præcisè auctor fuerit hujus deprecationis, ignoratur: sunt enim de præfatis inter se Scriptores, tribuendo unum, vel alteri.

alteri, nempe vel Sixto I. vel Pelagio I. hanc institutionem. Verum hujus pariter deprecationis prædictos Pontifices, non primos institutores, sed approbatores tantum fuisse, censendum est; cum ab antiquo, & Apostolico tempore hunc morem servaverit Ecclesia orandi pro Fidelibus Defunctis. Patet hoc ex antiquis omnibus Liturgiis, & ex Sanctis Patribus, nempe *lib. 8. constitut. Apost. in Liturgia S. Clementis, Cyrill. Cath. 5. Chrysol. hom. 17 in Matth. August. serm. 34 de verb. Apostoli, Cyprian. lib. 5. epist. 9. Tertull. de corona milit. &c.* De hac deprecandi formula multa alia videri possunt apud cit. Bellocce pag. 588. & seqq. necnon Card. Bona lib. 2. cap. 14. num. 1. & Marcellum de Cavalentis in sua statera Sacra tit. 24.

Ceterum non Sixto I. (ut asserit Gavantus supra) tribuit Placina Decretum orandi in Missa pro Mortuis; sed Pelagio I. qui quatuordecim seculis eidem Sixto posterior fuit: dicendum tamen est, eundem Pelagium minime fuisse primum institutorem præfati Rituum; sed potius confirmasse hoc statutum orandi pro Mortuis in Missæ Sacrificio: quantum, ut verum fateamur, & ut à nobis supra probatum est, Decretum hoc Pelagio Papæ tributum sit omnino suppositivum.

Sacerdos in pronunciandis primis verbis hujus formulæ, & dicendo *Memento, &c.* debet secreto, non verò mediocri voce, prædicta verba proferre, ut clarè Rubrica disponit, tenendo manus junctas ante pectus: unde vis in hoc casu jungit manus, nempe in conclusionem antecedentis deprecationis, cum dicit, *Per eundem, &c.* & deinde cum incipit hanc aliam deprecationem, *Memento etiam*

Dom. famulorum, &c. quapropter facta prima manuum conjunctione, iterum postea extenduntur manus, & deinde iterum conjunguntur lentè; ita ut conjunctio terminetur, cum dicitur: *In somno pacis.* Bauldry part. 3. tit. 9. Rubr. 2. num. 1. Tonellius lib. 2. tit. 9. Rubr. 2. n. 1. Caveat tamen Sacerdos, ne deponat manus super Corporale post earum disjunctionem, & illas inde elevet, & jungat: extensis igitur, & statim junctis manibus ante pectus, & usque ad mentum elevatis maneat, ne oculi ab aspectu Sacramenti impediatur.

Dum Sacerdos memoriam facit pro Defunctis, qui in Purgatorio detinentur, post illa verba, *Famulorum, famularumque tuarum*, stat in quiete, & mentaliter mentionem facit illorum Defunctorum, pro quibus orare intendit, & quos in Purgatorio adhuc detineri, dubitandi locum habet: prædicta autem Commemoratio, non fit in ictu oculi, sed per unius Orationis Dominicæ spatium, & mentaliter potius, ut dixi, quam verbaliter, & dummodo figantur oculi semper in Hostiam à se consecratam. A Portu supra num. 5. Antiquitus tamen mos erat proferendi nomina Defunctorum illorum, qui in hac deprecatione suffragabantur: & excommunicatio Mortuorum nihil aliud significabat, nisi nomen illorum ex Sacris diptychis eradi, qui ab hoc, & aliis suffragiis Ecclesiarum excludebantur; ut ostendit Pamelius in suis eruditissimis notis ad epist. 66. D. Cypriani.

Cætera quæ remanent dicenda in fine hujus deprecationis, dicantur eo modo, & Ritui, quo præscribitur à Rubrica n. 2. & Gavanto.

Pro Ritui Missæ Privatæ, ab illis verbis, Nobis quoque peccatoribus, usque ad illa, Per quem hæc omnia &c.

V. Rubr. n. 3 pag. 120. & Gavant. ib. col. 1. lit. e. *Vo. emelevat, &c.* Dum Sacerdos dicit, *Nobis quoque peccatoribus*, voce aliquantulum, nempe mediocriter elevata, perentit

pectus, non se inclinando, sed erectus manendo; Lohner part. 2. tit. 21. n. 11. & cætera præstat, prout declarat Gavantus, & Rubrica disponit. Minister verò pariter sibi

§ 3 tunc

tunc pectus percussit dextera manu, sinistra vero reposita infra pectus. Castald. *lib. 1. cap. 16. n. 20.* Turrin. Vinitor, Bauldry, & alii, quos congerit, & sequitur à Portu *lib. 3. hujus tituli in suis adnot. n. 2.*

VI. Gavant. pag. 121. col. 1. lit. g. *Sanctificas, vivificas &c.*) Cruces, quas efformare debet Sacerdos, dum dicit prædicta verba, *Sanctificas, &c.* non debent excedere longitudinem unius palmi, ut sæpius diximus de similibus Crucibus. Quælibet autem Crux debet correspondere cuilibet ex supradictis verbis; ita ut primum Crucis signum efformetur, dum dicitur *Sanctificas*; secundum, dum dicitur *Vivificas*; tertium, dum dicitur *Benedicis*; postea discooperit Calicem manu dextera, sinistra de more deposita super Corporale, accipiendo pallam inter digitos medium, & indicem unitum pollicis; & deponendo illam super Corporale, & genuflexus unico genu, Sacramentum adorat: mox surgit, & præstat omnia ea, quæ dicit Rubrica *n. 3.* observando tamen, quòd Hostiam accipere debet aliquantulum infra medium oræ ipsius, non omnino à parte inferiori; ita ut per rectam lineam absque ulla prorsus ejusdem Hostiæ inclinatione, signa Crucis à Rubrica præscripta efformari possint.

VII. Rubr. *n. 3. p. 120.* & Gavant. pag. 121. col. 1. lit. h. *Signat ter à labio, ad labium, &c.*) Efformando prædictas Cruces cum Hostia super Calicem, exactè observet ea, quæ tradit Rubrica, & Gavantus *hic*; advertendo tamen, quòd prima ex dictis Crucibus debet efformari inter vocem *Per*, & vocem *Ipsam*; secunda inter vocem *Cum* & vocem *Ipsa*; tertia verò inter vocem *In*, & vocem *Ipsa*; ut optimè describitur in Rubrica Missalis, seu in Ordine Missæ. Similiter cum Hostia signat bis inter Calicem, & pectus; & prædicta formatio duplicis Crucis pariter æqualis fiat inter Calicem, & pectus, nec excedat Calicis altitudinem. Ita à labio Calicis Crux protrahitur ad pectus, ut rectam formet li-

neam, non extra, sed inter Corporale: in curvetur insuper brachium sinistrum, de formando has Cruces, Hostia consecrata super ipsum brachium pertranseat: itaque prima Crux formetur dum dicitur vox illa *Per*; secunda verò finita voce *Spiritus*, ante aliam vocem *Sancti*: Bauld. *part. 3. supra.* & à Pectus *supra n. 10.* postquam detulit Hostiam in recta linea, non per gyrum super Calicem, tenet super illius medium eandem Hostiam inter pollicem & indicem manus dextera, prout Rubrica describit.

Cur autem Sacerdos efformet triplicem Crucem super Calicem dicendo *Per ipsam, &c.* intelligendo nempe per *Domnum Jesum Christum*, & duas Cruces efformet extra Calicem, quando nominat Personam Patris, & aliam Personam Spiritus Sancti; ratio optime esse potest, quia cum solus Christus Dominum mortem subierit, & Calicem Passionis gustaverit; idè optimè super, & intra Calicem efformantur Cruces, quando ipse nominatur à Sacerdote; efformantur autem tres Cruces quia idem Christus Salvator noster passus est in Corpore, passus est in Anima, passus est in honore, & gloria; ut ait Divus Thomas *part. 3. quest. 46. art. 5.* dicendo: *passus est in corpore per vulnera, & flagella; passus est in Anima per tristitiam, tedium, & timorem; passus est in honore, & gloria, per irrogatas, & contumelias ei illatas.* E contra verò quæquamvis in vero, & Catholico sensu omnem hypostaticam humanæ naturæ, cum Persona verbi Divini in Christo Domino, dici possit, Deus passus est, Deus pro nobis mortuus est; non potest tamen dici, Pater Dominus passus est, sicuti erroneè asseruerunt hæretici illi, qui idè Patripassiani appellati sunt; sic etiam quia non potest dici, quod Spiritus Sanctus mortem pro nobis subierit, & passus sit; hinc duæ illæ Cruces, quæ fiunt nominando prædictas duas Personas, Patris, & Spiritus Sancti, efformantur extra Calicem.

Per duas autem Cruces, quæ fiunt extra Calicem, quando nominatur Persona Patris, & Spiritus Sancti, juxta sententiam Alexandri de Ales *part. 4. quest. 83. mem. 5.* significatur separatio Animæ à Corpore in morte Domini: quamvis enim in Christo Domino fuerint tres substantiæ, nimirum Corpus, Anima, & Divinitas; in ejus tamen morte Corpus quidem ab Anima, & Anima à Corpore fuerunt ab invicem separata: sed neutra illarum separata remansit à Divinitate: licet enim Principes hujus Seculi in Dominum Gloriæ, quem crucifixere, omnes immunitatis, post homines natos inaudita, vires effuderint; nunquam tamen unionem hypostaticam attingere, nedum dirimere poterunt: unde semper, etiam post Christi mortem ejus Anima, ejusdemque Corpus consecraverunt hypostaticam unionem cum Persona Verbi, ejusque Divinitate; & ita restituitur illud commune essatum Sanctorum Patrum, loquendo de Verbo Divino incarnato: *Quod semel assumpsit, nunquam dimisit.* Denique possit etiam dici, prædictas duas Cruces extra Calicem significare duas naturas Christi Domini, humanam, & Divinam: in quarum prima Passiois dolores perferunt; in secunda verò, quamvis Passiois dolores non senserit propter suam essentiali Beatitudinem; Passiois tamen injurias, ut ait Vigilus Taplensis *lib. 2. contra Eupherem*, etiam ejus Divinitas pertulit; Passioem verò sola ejus caro perferunt. Quia autem ejus caro hæc omnia, & pertulit, & sensit, merito, ac jure dicimus, Deum his omnibus passioem conditionibus, sensibilibus affectum in carne sua, sine sensu, vel mutatione Divinitatis suæ; ergo perferre passioem naturæ, est utriusque; sed cedere passioem, non est utriusque naturæ, cum sit unius ejusdemque Personæ. Ita Vigilus Taplensis *supra loc. cit.*

VIII. Rub. n. 3. p. 120. & Gavant. p. 12. col. 2. lit. i. *Elevat eum aliquantulum.* Dum

elevat Calicem juxta Rubricæ dispositionem, non debet ipsum elevare ultra quatuor digitos: Hostiam verò Populo non ostendat adorandam; neque in hac functione aliquod specialis reverentiæ signum præstet, sive genuflectendo, sive pedem inflectendo, sive alio modo, ut multi ineptè faciunt: Biss. Bauld. & alii relati ab Hippol. à Portu *suprà n. 12.* item Sacerdos Hostiam prædictam non teneat inclinatum, sed rectam. Elevato igitur Calice simul cum Hostia, statim illum manu sinistra deponit suo loco, & manu dextera Hostiam super Corporale deponit, deinde exhibeat omnia ea, quæ superior Rubrica præscribit.

IX. Gavant. pag. 120. col. 1. lit. f. *Equibus primo loco ponitur Johannes, &c.* Postquam expendimus in nostris Observationibus ea, quæ pertinent ad praxim Ceremoniarum, & Sacrorum Rituum, qui in prædicta deprecatione *Nobis quoque peccatoribus, &c.* exhiberi debent; progredimur ad explananda aliqua alia, quæ pertinent ad Sacram eruditionem, & ad reddendam rationem, cur nominentur aliqui Sancti Apostoli, Martyres, &c. in prædicta formula. Sicut igitur ante Consecrationem postulatum fuit suffragium Sanctorum; ita post Consecrationem eorundem petitur cum ipsis in Cælo confortium; qui, ut Regni Dei fierent participes, mortis, pro Christi fide, non timerunt subire supplicium. Nominatur autem primo loco Johannes, secundo Stephanus & tertio Mathias: quia Ecclesia servat in hac deprecatione ordinem passiois, non dignitatis; prius autem passus est Johannes, postea Stephanus, & postea Mathias. Dixi prius passum esse Johannem, quia Johannem, de quo fit mentio in hoc loco, probabilius est juxta sententiam Walafredi esse Baptistam Præcursores Domini, non verò Evangelistam & Apostolum, sicut dicit Card. Bona *lib. 2. liturg. cap. 14. n. 5.* cum iste nominatus jam fuerit cum aliis Apostolis in alia parte Canonis, quæ *Communicantes* appellatur, & quæ

præce-

præcedit Consecrationem. Cur autem Matthias Apostolus hoc loco nominetur, & non in præfato *Communicantes*, rationem jam reddidimus ibidem in nostris Observationibus. Caterùm advertimus, etiam optimè institutam fuisse hanc deprecationem: quia cum Sacerdos paulò antè oraverit pro aliis, tum vivis, tum defunctis; modò progreditur ad orandum etiam pro se ipso, quia & ipse circumdatus est infirmitate, & debet, quemadmodùm pro aliis, ita etiam pro se ipso Sacrificium offerre; non autem se ipsum indicat singulari numero, sed plurali, dicendo: *Nobis quoque peccatoribus*: quatenus Sacrificium, quod offertur, non est singularis personæ, sed militantis Ecclesiæ, cujus

loco, & vice Sacerdos, ut Minister ejus, sacrificat, & orat, seipsum, & alios peccatores pronuncians, memor scilicet dilecti Christi Discipulis qui licet ob vitæ sanctæ puritatem, & innocentiam supra peccatos Domini recumbere meruissent; sui ipsius tamen & condiscipulorum suorum, totiusque conditionis humanæ fragilitatem non debent agnoscere, dicendo: *Si dixerimus, quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est, &c.*

Alia, quæ spectant ad Sacramentationem ejusdem deprecationis, videri possunt apud Auctores à nobis allegatos in prima Parte 12. qui de Canone, & de omnibus ejuspartibus eruditè scripserunt.

Pro Ritu Missæ Sollemnis, ab illis verbis, Per quem hæc omnia &c. usque ad Orationem Dominicam.

X. Rubric. n. 4. pag. 121. & Gavant. ibid. col. 1. lit. m. *Discooperit Calicem, &c.* Diaconus in circumstantia à Rubrica expressa debet ita opportunè accedere ad dexteram Celebrantis; ut, postquam Celebrans signaverit Calicem, dicens, *Sancti & fecas*, possit genuflectere cum Celebrante; aliter, si prius accedat, ipse solus genuflectit ad dexteram Celebrantis, & postea genuflectit iterum cum illo. Postquam autem Diaconus huc perve-

nerit, primus Ceremoniarius facta genuflectione vel utroque, vel unico tantum genu, juxta loci consuetudinem, accedit ad libram ut assistat Celebranti, & vertat folia in quibus est; & ibi remaneat, donec Subdiaconus, dicturus *Agnus Dei*, superveniat.

Cætera autem, quæ præstanda sunt à Diacono, usque ad *Pater noster*, satis declarantur à Rubrica n. 4. & Gavanto.

Novæ Observationes, & Additiones, ad Gavanti

Tit. X. De Oratione Dominica, & aliis, usque ad factam Communionem. Pro Ritu Missæ Privatæ, à principio Orationis Dominicæ, usque ad finem.

I. Rubric. n. 1. pag. 122. *Accipit Patenam inter indicem & medium digitos.* Quæ peragere debet Sacerdos, recitando Orationem Dominicam in Missa Privata, satis exponuntur à Rubrica, & Gavanto, idèò nihil immoramur in addendis aliis, quæ superflua forent. Innuimus tantùm, quòd in fine dictæ Orationis, dum sumit Patenam, quæ erat sub Corporali, debet eam purificatorio in manu sinistra de-

tento, extergere; quòd purificatorium accipitur digito medio, & indice pollicis utroque, per extremitates illius, quæ respiciunt candelabra, si fuerit complicatum: postmodum purificatorium deponitur in eadem Corporali distantia, ut Calix collocari possit inter ipsum purificatorium & Corporale post digitorum ablutioem: deinde eandem Patenam tenet inter indicem & medium quidem